

ԲԵՆԹՐԲԸՐԻԻ ԱՐԲԵՊԵՍԿՈՊՈՍԻ ԱՅՅԸ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԸԱՐԱՆ

Դեկտեմբերի 23-ին՝ շաբաթ օրը, Բենթրբըրիի Արքեպիսկոպոս Գերշ. Տ. Ռօվըն Վիլլիամսը այցելեց Հայոց Պատրիարքարան՝ ընկերակցութեամբ Վեստմինստերի Կաթոլիկ եկեղեցու Կարդինալ Գոմար Օ'Գոնօրի, Հայց. եկեղեցու Թեմակալ Նաթան Եպս. Յովհաննիսեանի, Ապառ եկեղեցիների վարիչ Դաւիթ Գօֆէի եւ մի խումբ ուխտաւոր հոգեւորականների: Խումբը երուսաղէմ էր այցելել ուխտագնացութեան նպատակով: Նրանք այցելել էին նաեւ Պաղեստինում գտնուող քրիստոնէական սրբավայրեր եւ հանդիպել այնտեղ ապրող քրիստոնէաների հետ:

Պատրիարքարանի մեծ դահլիճում հիւրերին ընդունեցին Պատրիարք Սրբապան Հայրը եւ միաբանութեան անդամները:

Բարի գալուստի խօսքով հանդէս եկաւ Պատրիարք Սրբապան Հայրը ով ողջունելով հիւրերի ներկայութիւնը Հայոց Պատրիարքարանում՝ մասնաւորապէս նշեց, - «Այս տեսակ իւրաքանչիւր ուխտագնացութիւն նպատակն է երուսաղէմի քրիստոնէաների շրջանակում միասնութեան ձեւաւորման: Նրանք անդրադառնում են, որ մոռացում չեն եւ իրենց քրիստոնէայ քոյրերն ու եղբայրները մոռանո՞ղ են իրենց դրութեամբ: Ձեր ուխտագնացութիւնը յոյսի եւ ներշնչանքի մեծ աղբիւր է տեղաբնիկ քրիստոնէաների համար»: Իր պատասխան խօսքում Բենթրբըրիի Արքեպիսկոպոսը նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Պատրիարք Սրբապանին, իրենց ընդունելու համար եւ ասաց, - «Մեր ուխտագնացութեան ընթացքում հասկացանք, որ երուսաղէմում կայ քրիստոնէայ առանձնապատկ ընտանիք, որը գործում եւ ապրում է տեղին յատուկ կանոններով եւ օրէնքներով: Այո՛, մեր նպատակն է նպաստել այդ ընտանիքի յարատեւմանը, ինչպէս նաեւ արդիւնաւէտ գործունէութեանը»: Նա իր խօսքում նշեց նաեւ, որ Անգլիկան եկեղեցին միշտ սերտ կապեր է ունեցել Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցու հետ, ու դրա ապացոյցներից մէկն էլ այն է, որ տարիներ շարունակ ՇԵ-ի մնայուն անդամ է Գերշ. Տ. Նաթան Եպս. Յովհաննիսեանը, ով այսօր ընկերակցում է ուխտաւորներին: Ապա Պատրիարք Սրբապանը եւ խմբի անունից Նաթան Սրբապանը յիշատակի նուէրներ փոխանակեցին, որից յետոյ հիւրերը հրաժեշտ տալով Պատրիարք Սրբապանին առաջնորդուեցին դէպի Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար, ուր կատարեցին ուխտագնացութեան համար պատրաստուած կարճատեւ աղօթք, որից յետոյ Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Նուրիան Արքեպս. Մանուկեանը հիւրերին ծանօթացրեց եկեղեցուն: Հիւրերը, միաբանութեան անդամների հետ ճաշեցին Բախչաթաղի միաբանական ճաշարանում եւ հրաժեշտ տալով Սուրբ Երկրին՝ նոյն օրը երեկոյեան վերադարձան Անգլիա:

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐԸ ԱՄԵՆ. Տ. ՄԵՍՐՈՊ ԱՐԲԵՊՍ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆԻ ԱՅՅԸ ԵՐՈՒՍԱԴԵՄ

Յունուարի 12-ին՝ ուրբաթ օրը, երուսաղէմ ժամանեց Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Ամեն. Տ. Մեսրոպ Արքեպս. Մութաֆեանը: Օղակայանում Պատրիարք Սրբապանին դիմաւորեցին Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Նուրիան Արքեպս. Մանուկեանը եւ Աւագ Թարգմանը: Պատրիարք Սրբապանին ողնկցում էր Հոգշ. Տ. Զաքէոս Արք. Օհանեանը եւ ուխտաւորների մի խումբ:

Պատրիարք Սրբապանը եւ ուխտաւորները մասնակցեցին տօնական արարողութիւններին եւ հանդիսութիւններին: Յունուարի 13-ին նրանք

մասնակցեցին Ժառանգաւորաց Վարժարանի Ամանորեայ հանդէսին: Ապա նրանք ամանորեայ տօնական ընթրիք ունեցան Պատրիարք Սրբապանի եւ Երուսաղէմի Միաբանութեան անդամների հետ Պատրիարքարանի հիւրասիրութեան դահլիճում: Նոյն օրը կէսգիշերին Վանքի մեծ բակում նրանք մասնակցեցին Երուսաղէմին յառուկ եկեղեցական արարողութեան եւ Ամանորեայ տօնակատարութեան:

Յունուարի 18-ին, ըստ հին տոմարի, Բեթղեհէմում նշուեց Բրիաւոսի Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնը: Պատրիարք Սրբապանը եւ ուխտաւորները մասնակցեցին նաեւ Ծննդեան բոլոր արարողութիւններին: Պատրիարք Սրբապանը նաեւ հանդիսապետեց որոշ եկեղեցական արարողութիւնների, ինչպէս նաեւ մասնակցեց Ծննդեան առթիւ Պաղեստինեան կառավարութեան անդամներին տրուած պաշտօնական հիւրասիրութեանը:

Յունուարի 19-ին, Պատրիարք Սրբապան Հայրը եւ ուխտաւորները իրենց ուխտը նորոգած եւ հոգեպէս պորացած վերադարձան Կ. Պոլիս:

Ի դէպ, այս տարի Ծննդեան տօներին մասնակցելու նպատակով հիւր հոգեւորականներ էին այցելել նաեւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից: Յունուարի 15-ին Երուսաղէմ ժամանեցին Երեւանի Աստուածաբանական Ծակույտնոյ տնօրէն Գերշ. Տ. Անուշաւան Եպ. Ժամկոչեանը, Գուգարաց Թեմի Փոխ-Առաջնորդ Հոգշ. Տ. Արուսէկ Վրդ. Տիգրանեանը, Էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանի տեսուչ Հոգշ. Տ. Վաչգէն Վրդ. Նանեանը, Հոգշ. Տ. Աւետիս Արդ. Սահակեանը եւ Հոգշ. Տ. Գեորգ Արդ. Սարոյեանը: Հիւր հոգեւորականները մասնակցեցին բոլոր եկեղեցական արարողութիւններին եւ ուխտի Սուրբ Պատարագներ մատուցեցին Բրիաւոսի Գերեզմանի, Սուրբ Գլխադրի, Բեթղեհէմի եւ Գեթսէմանիի սրբավայրերում: Նրանք նաեւ այցելեցին Իսրայէլի պատմական եւ մշակութային արժէք ներկայացնող մի շարք սրբավայրեր եւ տեսարժան վայրեր: Հիւր Հոգեւորականները մասնակցեցին նաեւ Յորդանան գետ կառարած ուխտագնացութեանը: Յունուարի 30-ին հիւր Հոգեւորականները իրենց ուխտը նորոգած եւ հոգեկան նոր լիցք ստացած վերադարձան Էջմիածին:

ԺԱՌԱՆԳԱՒՈՐԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՄԱՆՈՐԵԱՅ ՀԱՆԴԵՍ

Յունուարի 13-ին՝ շաբաթ օրը, Ժառանգաւորաց Վարժարանի սրահում տեղի ունեցաւ Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի Ամանորեայ հանդէսը:

Միաբանութեան մուտքին Ժառանգաւոր սաները նախ երգեցին «Միրտ ի սիրտ»-ը, որը Վարժարանի հիմն է, որից յետոյ բացման խօսքով հանդէս եկաւ Վարժարանի տեսուչ Հոգշ. Տ. Թէոդորոս Վրդ. Զաքարեանը:

Այնուհետեւ Ժառանգաւոր սաները ներկայացրեցին Յովհաննէս Թումանեանի «Շունն ու Կատուն» եւ «Տէրն ու Ծառան» հեքիաթների բեմականացումը՝ բեմադրող Տիար Դաիթ Հարաթեանի մասնակցութեամբ: Ապա սրահ ժամանեց Կաղանդ Պապուկը, ով նախ շնորհաւորեց բոլոր ներկաների Ամանորը եւ շարունակեց վարել հանդէսը:

Հանդէսի ընթացքում Ժառանգաւոր սաները խմբային երգեցողութեամբ կատարեցին Ծննդեան «Լուռ Գիշեր» եւ «Թողութիւն Աշխարհին» երգերը: Ժառանգաւոր սաներից Լեւոն Ալոյեանն ու Էդգար Գէորգեանը եւ ուրարակիրներ Արմէն Պուլուկեանն ու Սահակ Յովակիմեանը փայլուն կատարմամբ դաշնամուրի վրայ նուագեցին դասական կտորներ, իսկ Պաւել Սրկ. Դաթեանը մեներգեց Կոմիտասի

«Զինար ես» երգը՝ դաշնամուրի ընկերակցությամբ Տրց. Սահակ Յովակիմյանի:

Հանդեսն աւարտուեց Պատրիարք Սրբապանի փականն խօսքով եւ Հայր Մեր-ի խմբային երգեցողությամբ ու Պահպանիչով:

Ի դէպ, հանդեսին մասնակցում էին նաեւ Կ. Պոլսի Հայոց Պատրիարք Ամեն. Տ. Մեսրոպ Արքեպս. Մութաֆեանը, ինչպէս նաեւ Կ. Պոլսից ժամանած ուխտաւորները:

Նոյն օրը կէսգիշերին, Երուսաղէմի աւանդութեանը հետեւելով, Սրբոց Յակոբեանց Տաճարի վանգերի ղօղանջի ներքոյ Ժառանգաւոր սաները վանքի մեծ բակում երգեցին «Փառք ի բարձունս» երգը եւ Ծննդեան շարականներ: Ներկաներին Ամանորեայ բարեմաղթանքներով եւ ողորձով հանդէս եկաւ Կ. Պոլսի Հայոց Պատրիարք Ամեն. Տ. Մեսրոպ Արքեպս. Մութաֆեանը, ով իր խօսքում Նոր Տարուայ իւրաքանչիւր օր նմանեցրեց օրացոյցի ձեռնակ թերթերի, որոնք մեզանից իւրաքանչիւրս պիտի լցնենք մեր բարի կամ չար գործերով: Սրբապան Հայրը յորդորեց բոլոր ներկաներին Ամանորի շեմին նորոգուել հոգեպէս եւ ապրել քրիստոնէավայել կենցաղով: Ապա Հոգշ. Տ. Գուսան Վրդ. Ալճանեանը մեներգեց «Տէր, Կեցո՛ւ Դու վՀայա» երգը:

ԲԵԹՂԷՀԷՄՈՒՄ ՆԱԽԱԳԱՀ ՍԱՀՄՈՒԴ ԱԲԲԱՍԸ ԱՆՁԱՍԲ
ՇՆՈՐՀԱՌՐԵՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐԸ ԹՈՐԳՈՍ ԱՐԸԵՊՍ.
ՍԱՆՈՒԿԵԱՆԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻՆ

Սուրբ Երկրում, աւանդութեան համաձայն, Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնը Բրիտանիա Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնը նշում է հին տոմարով, այսինքն Յունուարի 18-ին եւ 19-ին:

Այս տարի եւս, հետեւելով ամենամեայ սովորութեանը տօնը նշուեց հին տոմարով, որը սկսուեց Երուսաղէմի հին քաղաքից պաշտօնական թափօրով: Թափօրը բաղկացած էր Երուսաղէմի Պատրիարքի, եւ հոգեւորականների աւտոշարասինից, որին հրէական ուղիկանութիւնը նախ ուղեկցեց դէպի Բեթղէհէմի մուտքի մօտ գտնուող յունական Սբ. Եղիայի վանք, որտեղ կարճատեւ դադարից եւ փոքրիկ հիւրասիրութիւնից յետոյ այն շարունակեց իր երթը դէպի Բեթղէհէմ: Սբ. Եղիա Վանքի բակում Պատրիարք Սրբապանին եւ Միաբանութեանը դիմաւորելու էին եկել Բեթղէհէմի փոխ-քաղաքապետը, ինչպէս նաեւ յարակից քաղաքների եւ գիւղաքաղաքների քաղաքապետերը եւ պաղեստինեան ու հրէական կառավարութեան այլ պաշտօնեաներ: Հրէական ուղիկանութիւնը եւ ձիաւորները թափօրին ուղեկցեցին մինչեւ պաղեստինեան սահման, որտեղից թափօրն ուղեկցուեց պաղեստինեան ձիաւորների անվտանգութեան ուժերի կողմից: Բեթղէհէմի խաղաղութեան հրապարակում Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Սրբապաններին եւ Միաբանութեանը դիմաւորելու էին եկել Բեթղէհէմի քաղաքապետը եւ պաղեստինեան կառավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաներ: Ծննդեան «Խորհուրդ Մեծ» շարականի եւ եկեղեցու վանգերի ղօղանջի ներքոյ եկեղեցական թափօրն ուղղուեց դէպի Ծննդեան Տաճարի մուտքը, իսկ այնտեղից՝ դէպի եկեղեցուն կից Հայոց վանք:

Երեկոյեան Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնի առթիւ տրուած հիւրասիրութեանը անձամբ ներկայ գտնուեց Պաղեստինեան Ազգային Իշխանութեան նախագահ Տիար Մահմուդ Աբբասը (Աբու Մապէն), որին ուղեկցում էին Պաղեստինեան կառավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաներ: Բարի գալուստի իր խօսքում Երուսաղէմի Ամեն. Պատրիարքը ողջունելով նրա ներկայութիւնը մասնաւորապէս նշեց,-

«Խաղաղության այս քաքաղում, Մեր Տիրոջ սուրբ Ծննդեան տօնին աղօթք ենք բարձրացնում խաղաղության Իշխանին, որպեսզի խաղաղություն հաստատի այս երկրում, ուր դարեր շարունակ կողք կողքի ապրել եւ աղօթել են քրիստոնեայ եւ մահմեդական հաւատացեալները: Համոզուած ենք, որ Պաղեստին պետութեան հաստատմամբ այդ խաղաղութեանը աւելի արագ կարելի է հասնել»: Իր պատասխան խօսքում Մահմուդ Աբբասը ասաց.- «Հայ եւ Պաղեստինցի ժողովուրդների միջեւ շատ ընդհանրութիւններ կան, եւ այսօր եւս մեծ ուրախութեամբ եւ գոհունակութեամբ եմ մասնակցում Ծննդեան ձեր տօնակատարութիւններին»: Ապա իր միտքը շարունակելով՝ նա աւելացրեց.- «Այսօր մահմեդական տոմարի համաձայն մահմեդականների Նոր Տարին է: Այդ առումով շնորհաւորելով Սուրբ Երկրում բնակողոց հայերի Ծննդեան Տօնը, շնորհաւորում եմ նաեւ մահմեդականների Նոր Տարին: Համոզուած եմ, որ Պաղեստին պետութեան եւ խաղաղութեան հաստատմամբ Սուրբ Երկրում կողք կողքի կը կարողանան խաղաղ ապրել քրիստոնեայ, արաբ եւ հրեայ ժողովուրդները»:

Մահմուդ Աբբասը անձամբ մասնակցեց նաեւ ճիշտ կեսգիշերին Ծննդեան քարայրում կատարուած յատուկ արարողութեանը: Արարողութեան ընթացքում Ամեն. Թորգոմ Արքեպս. Մանուկեանը հայ ժողովրդին տուեց Ծննդեան իր պատգամը: Նա նախ ողջոյնի խօսք լրեց Հայ Եկեղեցու Նուիրապետական աթոռների Գահակալներին, ապա կրկին ողջունելով Տիար Մահմուդ Աբբասի ներկայութիւնը՝ նշեց.- «Անկարելի է ակնկալել խաղաղ եւ ներդաշնակ համակցութիւն մի տարածքում, որտեղ տիրում է անհանդուրժողութեան ոգին: Տիրոջ մտքի առջեւ աղօթում ենք, որ վերջնական խաղաղութիւն հաստատուի Սուրբ Երկրում»:

Ի դէպ, Ծննդեան տօներին մասնակցելու նպատակով այս տարի ուխտաւորների մի խումբ էր ժամանել նաեւ Հայաստանից՝ Երեւանի Սուրբ Երրորդութիւն Եկեղեցու Հոգեւոր Հովիւ Արժանապատիւ Տ. Գրիգոր Բին. Յովհաննիսեանի գլխաւորութեամբ:

ԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՏՈՒՉՈՒԹԻՒՆ

Յունուարի 26-ին՝ ուրբաթ օրը, Անուանակոչութեան տօնի առթիւ Գերշ. Տ. Անուշաւան Եպս. Ժամկոչեանը Սուրբ Պատարագ մատուցեց Բրիտանի Գերեզմանի վրայ, որից յետոյ Միաբանութիւնը թափօրով վերադարձաւ Պատրիարքարան, որտեղ տեղի ունեցաւ տնօրինչի արարողութիւն:

Արարողութեան աւարտին ընթերցուեցին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի երկու կոնդակները, որոնցով Նորին Սրբութիւնը Արքութեան աստիճան է շնորհում Սուրբ Աթոռոյս երկարամեայ միաբաններ Գերշ. Տ. Արիս Եպս. Շիրվանեանին եւ Գերշ. Տ. Սեւան Եպս. Նարիպեանին:

Կոնդակները ընթերցեցին Ծննդեան տօների առթիւ Երուսաղէմում հիւրաբար գտնուող Էջմիածնի միաբաններ Հոգշ. Տ. Արտակ Վրդ. Տիգրանեանը եւ Հոգշ. Տ. Վազգէն Վրդ. Նանեանը: Պատրիարք Սրբապանը կոնդակները յանձնեց սրբաւաններին եւ ապա բոլոր ներկաները շնորհաւորեցին նրանց:

Այնուհետեւ Բախչաթաղի միաբանական ճաշարանում տեղի ունեցաւ միաբանական ճաշ, որի ընթացքում մատուցուեց աւանդական հարիւսան:

ՈՒՒՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԵՊԻ ՅՈՐԴԱՆԱՆ ԳԵՏ

Յունուարի 28-ին՝ կիրակի օրը, Երուսաղեմի Սրբոց Յակոբեանց Միաբանությունը՝ Պատրիարք Սրբապան Հօր գլխավորությամբ եւ սաղիմահայության մասնակցությամբ ուխտագնացություն կատարեց դեպի Յորդանան գետ։ Բրիտանի միություն վայրը այժմ գոնառւմ է պիւնտրական արգելեալ գօտում, ուր այցելելու համար անհրաժեշտ է յատուկ արտօնություն խորայելեան իշխանությունից։

Յորդանան գետի ափին, Պատրիարք Սրբապանին դիմադրեց պօրանասի հրեայ հրամանատարը։ Ապա տեղի ունեցաւ Հոգեհանգստեան արարողություն եւ Սուրբ Պատարագից երգուեցին մի քանի կողմերէ։

Իջնելով գետի ափ, Գերշ. Տ. Արիս Արքեպս. Շիրվանեանի հանդիսապետությամբ կատարուեց ջորիների արարողություն, որի ընթացքում խաչը իջեցուեց ջրի մէջ եւ «Առաքելոյ Աղանոյ» շարականի երգեցողության ներքոյ Սուրբ միւռնը թափուեց Յորդանան գետի մէջ։

Այնուհետեւ Միաբանությունը այցելեց Երիքովի Ռումինական նորակառոյց եկեղեցին, որտեղ դիմադրուեց Վանահօր կողմից, ով նախ բացատրություններ տուեց եկեղեցու եւ ընթացող շինարարության մասին եւ ապա հիւրասիրեց միաբանության անդամներին։ Միաբանությունը միաբանական ճաշ ունեցաւ Երիքովի ճաշարաններից մէկում, որից յետոյ այցելեց Փորձության Լեռ։ Երեկոյեան ուխտագնացությունը աւարտուեց եւ Միաբանությունը վերադարձաւ Երուսաղեմ։

ՈՒՐԱՐԻ ԵՒ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՏՈՒՉՈՒԹԻՒՆ

Փետրուարի 9-ին՝ ուրբաթ օրը, Երեկոյեան ժամերգությունից յետոյ Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարում տեղի ունեցաւ ուրարի եւ դպրության աստիճանի տուչություն։

Ժառանգաւորաց Վարժարանի երկրորդ, երրորդ, չորրորդ դասարանների սաները եւ Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարի երկու լուսարարներն ու Սուրբ Յարութեան եկեղեցու երեք միաբանները Ամեն. Տ. Թորգոմ Արքեպս. Մանուկեանի կողմից ստացան դպրության աստիճան։ Սաները, Հոգշ. Տ. Սամուէլ Ծ. Վրդ. Աղոյեանի եւ Ժառանգաւորաց Վարժարանի տեսուչ Հոգշ. Տ. Թեոդորոս Վրդ. Զաքարեանի ուղեկցությամբ առաջնորդուեցին Մայր Տաճարի Աւագ Դրան առջեւ, որտեղ Պատրիարք Սրբապանը կտրեց սաների մապերը ի նշան աշխարհիկ կեանքից հրաժարուելուն եւ տուեց նրանց եկեղեցին մաքրելու եւ եկեղեցու դուռը բացելու իրաւունք։

Ապա սաները առաջնորդուեցին դեպի Աւագ առեան, որտեղ նրանց տրուեց երդմնեցուցիչ իշխանություն եւ ճաշոց գիրքը ընթերցելու իրաւունք։ Այնուհետեւ նրանք առաջնորդուեցին դեպի Փոքր առեան, որտեղ նրանց տրուեց ջահընկալության եւ գինու սրուակ կրելու իրաւունք։

Դպրության աստիճանի տուչության արարողությունից յետոյ Ընծայարանի առաջին դասարանի սաներ Աթանաս Կիրակոսեանը, Արմէն Պուլուպեանը, Արտակ Վարդանեանը, Իվան Գեաղայեանը, Հրայր Լալայեանը, Յովհաննէս Մարտիրոսեանը եւ Սուրբ Յարութեան եկեղեցու միաբաններից Արթուր Յարութիւնեանն ու Հայկ Մարտիրոսեանը ուրար կրելու իրաւունք ստացան Պատրիարք Սրբապան Հօր ձեռամբ եւ օրհնությամբ։

ԿՈՐԻՒՆ ԱՔԵՂԱՅ ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ